

Doplňte správně věty 1–32 výběrem jedné z možností. Správnost výběru si ověřte v závěru opakování vybarvením obrázku, např.: pokud zvolíte u 1. otázky možnost a), vybarvěte ve čtvercové síti políčko označené 1a.

1. Neživá příroda poskytuje živým organizmům
a) vzduch, vodu, živiny, teplo a světlo ze Slunce. b) nesmrtelnost.
2. Kyslík, který potřebují živé organizmy k dýchání, vylučují při své výživě
a) rostliny. b) živočichové.
3. Mezi energetické suroviny patří
a) uhlí, ropa a zemní plyn. b) žula, pískovec a vápenec.
4. Energie Slunce patří mezi přírodní zdroje
a) obnovitelné. b) neobnovitelné.
5. Hlavním zdrojem energie živých organizmů na Zemi je
a) sluneční záření. b) voda.
6. Do sluneční soustavy patří mimo jiné také
a) Polárka, Velký vůz. b) Země, Měsíc.
7. Jestliže je Měsíc v úplňku, svítí na obloze
a) nejméně. b) nejvíce.
8. Střídání dne a noci způsobuje na Zemi
a) oběh Měsíce kolem Země. b) otáčení Země kolem své osy.
9. Česká republika se nachází v oblasti
a) mírného podnebného pásu. b) tropického podnebného pásu.
10. Mírný podnebný pás se rozkládá na přechodu mezi
a) subtropickým a polárním pásem. b) tropickým a subtropickým pásem.
11. Pro mírný pás jsou charakteristické oblasti
a) tropických deštných lesů, savan a pouští. b) stepí, listnatých, smíšených a jehličnatých lesů.
12. Mezi typické živočichy listnatých a smíšených lesů patří např.:
a) vlci, medvědi, losi. b) lišky, srnci, datli.
13. V mořích polárního pásu žijí např.:
a) mroži, tuleni, lachtani. b) žraloci, delfíni, medúzy.
14. Živé organizmy žijící v různých částech Země se odlišují převážně z důvodu
a) rozdílných podnebných podmínek. b) zásahů člověka do přírody.
15. Šelmy našich lesů jsou např.:
a) rys ostrovid, liška obecná. b) prase divoké, srnec obecný.
16. Doplňte potravní řetězec: sova pálená ←
a) krtek obecný ← žížala obecná. b) zajíc polní ← traviny.
17. Mezi stěhovavé ptáky patří
a) čáp bílý, vlaštovka obecná. b) vrabec obecný, sýkora koňadra.
18. Houby
a) neobsahují zelené barvivo. b) obsahují zelené barvivo.

19. Podle způsobu rozmnožování se rostliny dělí na
 - a) semenné a výtrusné.
 - b) byliny a dřeviny.
20. Z živočichů se na Zemi nejprve vyvinuli
 - a) obratlovci.
 - b) bezobratlí.
21. Živočichy, kteří většinou rodí živá mláďata nazýváme
 - a) savci.
 - b) plazi.
22. Pomocí žaber dýchají
 - a) ryby, někteří savci a pulci obojživelníků.
 - b) plazi a všichni dospělci obojživelníků.
23. Mezi blanokřídly hmyz patří
 - a) moucha.
 - b) včela.
24. Hlavním zdrojem kyslíku na Zemi jsou
 - a) rostliny.
 - b) živočichové.
25. Člověk
 - a) patří do živočišné skupiny savců.
 - b) tvoří samostatnou skupinu živých organismů.
26. Na rozdíl od ostatních živočichů člověk mimo jiné
 - a) dýchá, přijímá potravu, vylučuje, rozmnožuje se.
 - b) pohybuje se vzpřímeně, umí složitě myslet, dorozumívat se řečí.
27. Pohyb lidského těla umožňuje
 - a) kostra a svalová soustava.
 - b) oběhová soustava.
28. Žaludek je orgánem
 - a) trávicí soustavy.
 - b) vylučovací soustavy.
29. Naše strava by měla obsahovat převážně hodně
 - a) ovoce a zeleniny.
 - b) sladkostí.
30. Zdravější je
 - a) dlouhodobé sezení.
 - b) aktivní pohyb.
31. Nakloněná rovina, kladka, kolo a páka jsou jednoduché stroje, které člověku usnadňují práci tím, že
 - a) zmenšují sílu potřebnou ke zvedání nebo přepravě předmětů.
 - b) zvětšují sílu potřebnou ke zvedání nebo přepravě předmětů.
32. My lidé bychom měli chránit
 - a) živou i neživou přírodu.
 - b) hlavně neživou přírodu, protože ta nám poskytuje základní podmínky k životu na Zemi.

1b	11a	19b	20a	29b	1a	5a	5b
2b	3b	27b	28b	19a	16a	23b	16b
9b	4b	26a	20b	9a	11b	29a	8a
10b	21b	27a	21a	10a	18a	30b	18b
12a	28a	22a	22b	8b	6b	24a	6a
7b	26b	25b	24b	12b	4a	25a	13b
7a	17b	31b	30a	13a	3a	31a	14b
15b	23a	32b	15a	14a	2a	17a	32a

3. S ochranou životního prostředí by měl začít každý sám u sebe. Víš jak?

Vybarvi každý rámeček jednou barvou a stejnou barvou podtrhni vhodné způsoby šetrného chování k přírodě, které s tématem v rámečku souvisejí.

1. NÁKUPY ZBOŽÍ

používáme úsporné zářivky

třídíme do kontejnerů

2. DOMÁCÍ PROSTŘEDÍ

nic
neničíme

využíváme
hromadnou dopravu

3. ODPADY

kupujeme výrobky
s touto značkou

šetříme vodou

4. ENERGIE

zbytečně nesvítíme

pěstujeme zeleň

5. CESTOVÁNÍ

udržujeme pořádek a čistotu

cestujeme na kole

6. POBYT V PŘÍRODĚ

nepřetápíme v bytě

neděláme zbytečný hluk

a) Ke každému okruhu vymysli ještě vlastní náměty.

1.
2.
3.
4.
5.
6.

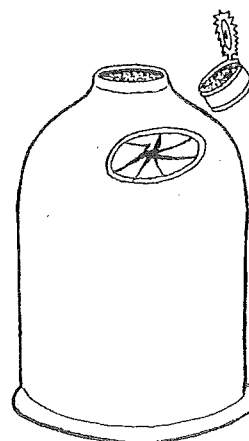
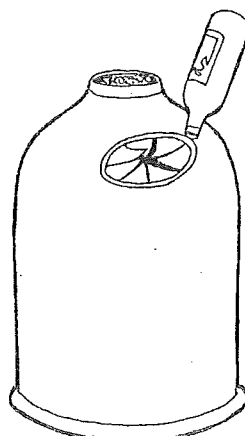
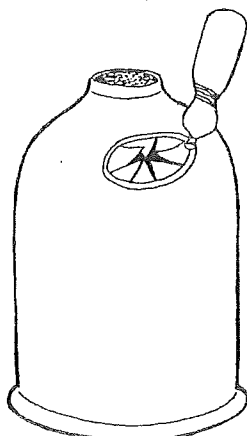
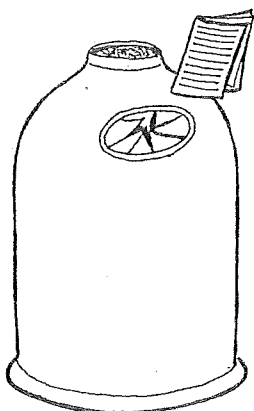
4. Hra. Piš do každého kontejneru co nejvíce odpadků, které tam patří.

PAPÍR

PLASTY

SKLO

ŽELEZO

CHRÁNÍME PŘÍRODU

Někteří z nás žijí v zalesněné krajině, jiní v krajině rybníků, úrodných polí nebo průmyslových oblastí.

Člověk využívá krajinu

Při využívání krajiny člověkem dochází často k narušení životního prostředí živých organismů zde žijících.

Popište, jak může dojít k narušení životního prostředí živých organismů v krajině lesnaté, zemědělské a průmyslové.

Ať už žijeme kdekoli, měli bychom si stále uvědomovat, že jsme součástí přírody, která nás obklopuje. Abychom si přírodu uchovali, měly by být naše zásahy do ní co nejšetrnější.

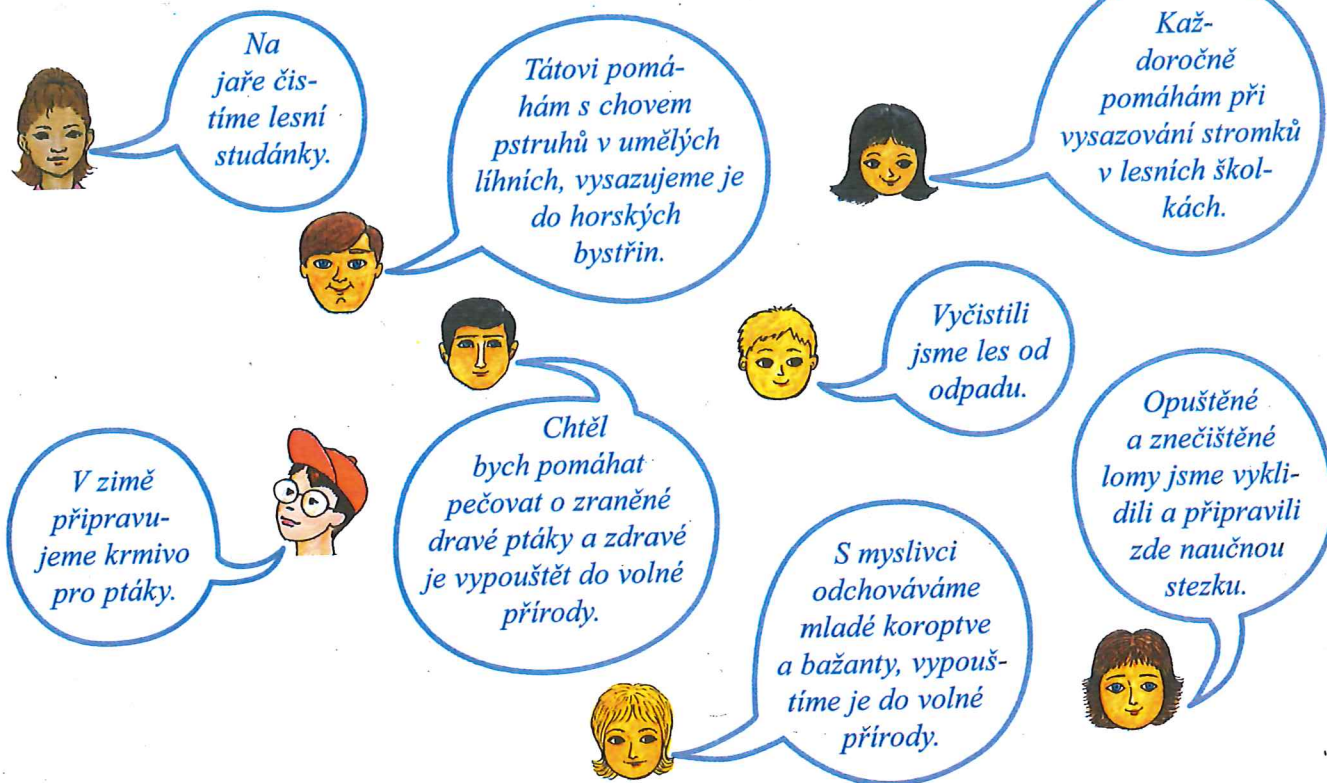
Zavřete oči a představte si, že jste např. v lese. Sluníčko příjemně svítí, vítr si hvízdá ve větvích stromů, všude kolem voní mech a ptáci zpívají ... Vybavíte si, kdy jste byli v lese naposledy? Potkali jste někoho, kdo se zde choval nevhodně? Vzpomeňte si, co se vám na jeho chování nelíbilo.

Až se posadíte do lavic, na připravený list papíru napište z jedné strany příklad nevhodného chování tohoto člověka. Listy si mezi sebou vyměňte. Z druhé strany listu některého z vašich spolužáků shrňte do jedné věty, jak by se v dané situaci měla popisovaná osoba chovat správně. Formulujete tak jednu z mnoha zásad slušného chování.

Listy pak všichni společně položte před sebe na zem. Každý z vás nyní přečte, jakou zásadu správného chování v přírodě napsal. Pokuste se z těchto zásad vytvořit „desatero“ zásad slušného chování v přírodě, které si pak můžete vyvěsit ve třídě. Dokázali byste sestavit i jiná „desatera“? Např. „desatero“ slušného chování ve třídě ke spolužákům.

Pomáháme přírodě

Pomáhat přírodě může každý z nás.

Co se vám v prostředí, kde žijete, nelíbí? Co byste rádi změnili? Jak si myslíte, že by bylo možné tyto změny uskutečnit? Napište své postřehy do dopisu paní Přírodě v pracovním sešitě.

VZTAH ČLOVĚKA K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ

Zavřete oči a zamyslete se, jak ovlivnil člověk své životní prostředí např. v okolí vaší školy. Nacházejí se zde plochy zeleně, zastavěné plochy nebo staveniště, protéká tudy potok nebo řeka, udržuje se zde čistota a pořádek...?

Zapište všechny tyto zásahy člověka do přírody na tabuli. Uvědomte si, které z těchto změn jsou přírodě ku prospěchu a které naopak přírodu poškozují. Odlišnými barvami je na tabuli podtrhněte. Které změny převažují? Zamyslete se, jak sami doopravdy pečujete o své životní prostředí (hospodaření s vodou, sběr papíru, třídění odpadu, bezpečnost při práci apod.).

Člověk přetváří přírodu ve svůj prospěch a kvůli splnění svých potřeb, a tím ovlivňuje životní prostředí své i všech ostatních živých organismů ve svém okolí.

Už jsme poznali, jak člověk přírodě pomáhá. Seznámili jsme se také s nevhodnými zásahy člověka do přírody, ke kterým došlo, když člověk přizpůsoboval okolní krajinu svým potřebám. Nápravy škod způsobené nešetrnými zásahy člověka do přírody trvají obvykle dlouhou dobu a v některých případech ani nejsou možné.

Měli bychom se naučit **poznávat zákonitosti přírody** a života v ní a snažit se tyto zákonitosti **dodržovat**.

My lidé žijeme ve společenství, kde se řídíme určitými zákony. Navrhují je, projednávají a přijímají naši zástupci ve vládě a v parlamentu. Představte si, že jste byli zvoleni zástupci všech živých organismů do nejvyšší rady přírody a pokuste se sami vytvořit zákony na ochranu přírody.

Připravte si: arch balicího papíru, barevné fixy.

Zamyslete se nad tím, jaká pravidla bychom měli dodržovat při pobytu ve volné přírodě. Každý pak zapište jedno pravidlo velkým písmem na arch balicího papíru. Společně tato pravidla prodiskutujte.

Zopakujte si ve skupinách:

Zamyslete se nad vlivem člověka na přírodu a nad jeho zásahy do ní. Vybavte si prostředí ze svého okolí, které je nešetrně využíváno člověkem nebo poškozeno. (Např. opuštěný lom po těžbě stavebního kamene, zakázaná skládka odpadu v lese apod.) Navrhněte, jak by se toto místo dalo šetrně využívat nebo upravit. Doporučené změny této části krajiny nakreslete.

Už víme, že:

Pokud lidé nedodržují přírodní zákonitosti, vědomě porušují rovnováhu v přírodě a mohou ohrozit život všech živých organismů včetně sebe.